

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenjši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje, za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristo stopne petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampilj za 30 kr.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovški cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. — Opravištvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Dr. Costa in njegove zasluge za slovenski narod.

Vojaki v bojih le takrat zmagojejo, kadar imajo dobre in poštene poveljnike. Isto tako je treba vsakemu narodu v sedanjih političnih borbah razumnih in poštenih mož, kateri imajo glavo in srce za svoj narod, da ga pripeljejo do duševnega razvitka in do užitka njegovih pravic. — Žalibože! da slovenski narod do zdaj nij imel pravega voditelja!

Prvi voditelj, dr. Bleiweis, je zmiraj hodil v copatah, okolo sebe se oziraje, da se ne bi komu zameril. Nekaj živahneje potem je stopal njegov adjutant, dr. Toman, kateri nas je vendar tako daleč spravil, da so drugi narodje vsaj izvedeli, da smo Slovenci na zemlji, katero so Nemci po njem šaljivo imenovali: „Tomanien!“ Malo smo takrat napredovali — a nekov napredek je bil.

Odkar je pa ta dr. Costa stopil na politični oder, odsehal se je vstavilo naše napredovanje — šli smo rakov pot. Čas je tedaj, da si natančneje ogledamo tega moža in njegovo delovanje.

Komaj je bil dr. Costa zadosti star, že ga je povzdignil slovenski narod na najvišja častna mesta, katera so mu zraven tudi dober krajcar nesla. Župan glavnega mesta, deželni poslanec in odbornik je bil skoro vse kmalu.

Ko je prvič stopil v deželni zbor, takoj se je začutilo, da ga Tomanova zvezda hudo v srce pēče; kajti prvo njegovo delo je bilo tja obrneno, da bi otemnelo častno ime Tomanovo. Jel je vse njegove predloge, če so bili še tako dobri, sistematično podirati. V vseh sejah deželnega zbora, odbora in pri vseh narodnih društvih nij bilo takrat družega čuti, nego polemike Costove proti Tomanu, ki so trajale, dokler je Toman živel, tako da se je Toman še na smrtni postelji, previdevši Costovo intrigiranje, bitko pritožil.

Po tem potu je Toman kmalu izpodrinil in postal dr. Bleiweisov „generalstabschef.“ A to mu še nij bilo zadosti; priti je hotel na prvo mesto in predno je Bleiweis zapazil, mu je diktaturo iz rok izvil. Vsegamogočno je zdaj vse tako delal in sukal, da je le njemu služilo; nihče drugi nij smel zasluge imeti, podiral je vse dobre ideje družih, da bi bili ljudje mislili: Vse, kar imamo, je storil edini dr. Costa. Ko se je dr. Razlag imenoval deželni glavar, je po njem mahal in proti njemu roval, da je bila groza, — a njegovim nemškim naslednikom se pa uklanja, da je veselje! — Postavljal je on vse kandidate, a zbiral si je tako gardo, katera je, brez talenta, mameluško molče in miže prikimala le njemu.

Če je bilo treba, si jih je prikupil ali z mastno službo, ali sinekuro. Na primer je edini on zahteval (menda je že vedel zakaj) dr. Kluna za poslanca. Nikomur nij bil všeč, a vse je — molčalo in izvoljen je bil! V resnici je dr. Costa na Kranjskem edini prvak, drugi, katere tako imenujejo, so samo njegova svita.

Pogledimo zdaj, kakovšne zasluge za Slovence si je dr. Costa pridobil kot slov. župan ljubljanskega mesta? — Takrat je pokazal tako natanko svoj značaj, da ga je lahko zapazil vsak slepec.

Prva zasluga njegova je ta, da je pri magistratnih naznanilih in povabilih slovenski jezik postavil na desni kraj, nemškega pa na levo stran, kar je bilo prej samo narobe. To zaslugo tudi Deschmann še zdaj rešpektira, ker pusti slovenski jezik na desnej. Druga zasluga je ta, da je dal tiskati zapisnik ljubljanskih volilcev v III. razredu (kjer so borni ljudje), v slovenskem, v I. in II. razredu pa v nemškem jeziku, držeč se tistega gesla, katerega nam tolikokrat pripovedujejo njegovi bratje Nemci in popolubratje nemškutarji: da je naš jezik kmetski, za inteligencijo in za kapital pa mora biti nemški jezik! —

Te zasluge pa Deschmann nij hotel rešpektirati; se mu je preneumno zdelo, da bi bil zapisnik pol tiča, pol miša.

Če kdo vè za druge zasluge, naj jih pové!

Vredno je še morda opomniti to, da se omeni, kako dobro srce je dokazoval, kadar so bile ustanove podeliti. Obdaroval je z njimi svoje prijatelje. To se je videlo pri oddaji 4 Zalokarjevih dijaških ustanov. Prvo je dal bratu premožnega duhovnika, drugo in tretjo sinovoma nemškutarskih bogatinov in ko ga obišče neka prijateljica, katera je iz graščine doma, jej reče: „Ravno na Vas sem čakal z zadnjo Z. ustanovo, prosim, pošljite mi prošnjo za svojega sinčka.“ Mnogo pridnih siromaških slovenskih dijakov je pa odposlal s praznimi rokami.

Ta zasluga pa se vendar le ne sme zamolčati, da je bil šel dr. Costa s svojo suito k svečanosti petstoletnice Zrinjskega v Zagreb in tam s Hrvati zvezdo sklenil za politično sodelovanje. Nadopolno je bilo to razveselilo vse Slovence, ker je bil tudi naše brate Hrvate v Ljubljano povabil rekoč: „Jaz Vas hočem v Ljubljani sprejeti na magistratu!“ —

Nekaj mesecev pozneje gre dr. Costa „pozne ure že“ iz gostilnice črez veliki trg domov ter naleti pred neko hišo „turnerja“ in „sokolca“ v pretepu. Pomakneta se v vežo, iz veže v hlev in konjski hlapec priiskoči z gnojnimi vilami na pomoč. Dr. Costa plane za njima, izdere hlapcu gnojne vile iz

rok in teče z njimi ven — a namestu do komaj 50 korakov oddaljene mestne straže, da bi bila zločinca polovila — v nasprotno kavarano, kjer so bili „sokolci“ po neke slovesnosti mirno zbrani in jih pokliče „na pomoč“. Sokolci skočijo na bojišče in to je bil uzrok tiste znane „sokolske pravde“, zaradi katere je bilo društvo „Južnega skola“ razpuščeno, in so vsi Slovenci po nemških časnikih tako grdeni bili.

Zavoljo te breztaktnosti, katero je zakrivil dr. Costa kot mestni policijski „chef“, se je bal, da ne bi izgubil županstva, ter romal je na Dunaj do ministra dr. Giskre. Zdaj mu pa žuga še druga nesreča! — Ravno takrat se je bližal čas, da so imeli v Ljubljano priti povabljeni Hrvati. Misli si je: Če zdaj še Hrvate sprejemem, gre gotovo moje županstvo po vodi. Naprosi tedaj od nekdanj strahopetnega dr. Bleiweisa, da piše v Zagreb znanemu profesorju, po rodu Slovincu, kateri je imel velik vpliv pri Mrazoviču, ter ga za božjo voljo prosi, da naj pregovori Hrvate, da ne bi prišli v Ljubljano, rekoč: „Zdaj so za nas hudi časi.“ Res so bili hudi časi, a za dr. Costo menda najhujši! Profesor se je trudil pri Mrazoviču kar je le mogel, a Mrazovič mu odgovori, da je ta stvar že predaleč angažirana in se ne dá prenameriti. Kaj stori zdaj dr. Costa? — Menda sprejme Hrvate vsled svoje obljube na magistratu, kali? — Ko so se Hrvati na pot podali, — zbeži dr. Costa pred njimi v Egipt! — Kajti odpelje se zjutraj ob polusedmih v Kamnik. — Gospodin Costa, bolje skoro ne bi bili mogli odkriti svojega značaja! Hrvatski prvaki medpotoma to izvedo, si dokupijo železniških kart in se peljejo skozi Ljubljano — v Postojno in Trst. Drugi Hrvati so pa res bili prišli v Ljubljano.

Tako je bila Costova samopridnost takrat raztrgala komaj pričeto hrvatsko zvezdo. Kako je pa Costa pozneje uničil ves uspeh ljubljanskega shoda Jugoslovanov, pripoveduje Miškatovič v „Obzoru“ dosti jasno in še dan denes o Costi na Hrvatskem čuješ: „politički komedijaš!“

Pa vse to dr. Costi nij nič pomagalo, vlada ga je bila suspendirala od županstva.

Zdaj si misli Costa: „Aut ego, aut nihil! Pri svojem padcu hočem imeti bengalično osvečavo! Ves slovenski mestni odbor mora pasti, če padem jaz!“ — Izda tedaj pàrolo: Slovenci ne volijo v mestni odbor! Vse je za njim kričalo: Mi ne volimo.

Dobro je vedel Costa, da ga vlada ne bi več za župana potrdila, če bi bil ravno zopet izvoljen; torej bi prišel drug Slovenec na njegovo mesto, tega mu pa nij pripustila njegova častilakomnost. Tako je

dr. Costa popolnem prepustil Ljubljano našim nasprotnikom, da so se prav do bro že ugnzdili, Ljubljance je pa pokopal v pregrešno politično letar gijo, iz katere jih bode zdaj čedalje, tem težje izdramiti; kajti njemu na čast so pred nasprotniki infamno kapitulirali, ker so orožje proč vrgli in se niso že toliko let ž njimi v boj podali!

Ravno tako, kakor na političnem polji, je tudi drugod Costa zaviral napredovanje. Vladi je zmirom očital, zakaj da ne vpelje slovenskega jezika v uradnije, a on sam je pa sedel v deželnem odboru, pa ga nij hotel vpeljati v deželne uradnije; dokler nij bil prišel v deželni zbor dr. Zarnik, kateri je na svojo roko predlog postavil, da se je vendar sprejel. A Costa še dan denes v deželnem odboru in drugod nemškuti.

Pogledite dalje dela „slovenske matice“! Koliko je med njimi izvirnih? — Odbac nil je od nje vse talentirane, učene in iz vedene može, kateri bi bili v stanu kaj stvariti.

Ker je po teh dogodjajih Costova veljava jako obledela, je zopet dlako spromenil. Po iskal si je družih pomagačev, katere pa enako za nos vodi. Postal je iz „erzdemokrata“ — ultraklerikalec! Nij ga bilo sram, pri shodih katoliškega društva pridigovati, papeževo nezmotnost zagovarjati in v po smeh omikane Ljubljane s kuharicami kleče plazno za procesijami hoditi! Se ve da, na oni „Bettelbrief“, katerega je bil pisal ce sarju Napoleonu III., nij reda dobil, nadeja se pa papeževega redu sv. Gregorija. Potrpite malo, gospodine doktor! Kmalu Vam dojde iz Rima! — S Hohenwartom bi se zato radi prav poprijaznili z mandatom, da bi, ako dobodo Hohenwartovci zopet vlado v roke, tudi Vi dobili ministerski „Portefeuil“! — Ha-ha-ha!

Zdaj še ostane ključ najti za čudno Costovo vedenje.

Dr. Costa je sin najhujšega sovražnika vseh Slovanov, kateri je od l. 1848 do zadnjega dne Slovence grdil po nemških časni kih. Odgojen nemški, je vstopil, kakor on sam pravi v „Vodnik-Album-u“, za dopiso valnega uda v germansko muzejo v Nürnbergu. V mestu „Frankfurtu“ so pa Nemci l. 1859 na dan stoletnice „Schillerjevega“ rojstva po šegi „frajmavrerjev“ usta novili še drugo društvo za razširjavanje germanizacije pod imenom: „Freies deutsches Hochstift“, katero je bilo po sklepu višjega sveta prostega mesta frankfurtskega od 30. oktobra 1863. l. potrjeno za korporacijo. Udje tega društva se razlikuje med družabnike in mojstre. V grbu ima želod, iz katerega kali hrastič. Za geslo ima znane Schillerjeve besede:

Druži v celoto se. Če pa sam biti ne moreš celota, Tudi pridruži se celoti za hlapca samo.

In besede Göthejeve:

„Kdo naj učenec bo?

Bodi vsak.

Kdo pomočnik naj bo?

Strokovnjak.

Kdo naj mojster bo?

Duševni prvak.

To društvo ima svoj sedež v Göthejevi rojstni hiši in tam na mizi leži imenik vseh družabnikov. Potujoč Slovenec obišče pred nekaj meseci to hišo in najde mej družabni ki v naj večje začudenje tudi ime: Dr. E. H. Costa aus Laibach!

Torej se je dr. Costa „vdinjal“ pri dveh pangermaniških društvih nemško kulturo razstresati „am äussersten Zipfel Deutschlands“, kakor Nemci našo deželo imenujejo, kakor nam Nemci omenjeno melodijo prepevajo po časnikih, da smo Sla vjani „inferiore Racen“, da naj torej bomo nemški celoti za hlapca! Gotovo je že zdaj avanziral za mojstra. Je-li ste že čitali Mie kijevečovo slavno povest od Konrada Wal lenroda, katerega so bili Poljaki poslali med svoje protivnike Nemce, da je kot vitez nemškega „schwertordna“ med Nemci delal se Nemca, samo da je svojim rojakom poma gal. Costa je nemški Konrad Wallenrode! Kamor njegova senca pade, tam vse uvene.

Evo, volilci gorenjskih in notranjskih mest! Dva kandidata imate za državni zbor. Na eni strani: „Hoch- und Deutschmeistra! Na drugi pa: Poštenega do mačina! Nij dvombe, katerega boste izvolili!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 7. oktobra.

Dunajska „Sonn- und Montags-Zei tung“ izraza mnenje, da prusko-nemška stranka v Avstriji hitro pada in da je zdaj samo še pritekline dunajskih demokratov. Res ti prusofili sprevidajo, da nemško ljud stvo v Avstriji ne mara za izdajo, ki so mu jo silili na vrat. Zato ravno tisti nemški in nemčurski ljudje, ki so prej vsa usta polna imeli o silni potrebnosti nemške hegemonije v Avstriji, zdaj pred volitvami morajo o „ravnopravnosti narodov“ besediti. Celo na šega ljubljanskega Schafferja pred pru sačkim mladeništvom, ki se je v konsti tucionelnem društvu in v kazini včasih šopi rilo, strah postaje in se roti, da nij mlado- Nemec ter strašno psuje „Slovenski Narod“, ki je tako brezobziren bil, priporočati ga c. kr. avstrijskim uradnikom kot prusofila.

Češki novinar Lukeš pravi v svojem listu „Nation“, da v zlic vprašanju, ali v rajhs rat iti ali ne iti, je češki klub zaupnih mož needin in v sebi razporen; nekateri so za rajhsrat, le Clam-Martinicev vpliv drži „stat us quo“ po konci. — O postavljenih čeških kandidatih pravi Lukeš, da jih bo 7 za brez pogojno, 15 za pogojno pošiljanje v državni zbor, 12 pa odločno proti vsemu udeležanju Čehov pri rajhsratu. Vse eno je plemenita ški vpliv na Čeha tolik, da je sklep, ne na Dunaj iti, najbolj verjeten.

Vnanje države.

Srbsko „Jedinstvo“ poroča, da se je god avstrijskega cesarja v Belgradu slovesno praznoval, in ministri so izrekli svoje gratu lacije generalnemu konzulu.

Francoski bivši predsednik Thiers piše županu v Nancy, zakaj ne pride tja, zato namreč, ker so ga zaradi slovesnega prejema v Belfortu imenovali političnega agi tatorja. Sicer pa, meni Thiers, bi bila agi tacija prav na svojem mestu v času, ko se, ne da bi se Francoska vprašala, določuje o njenej osodi. Potem pravi, da se dandenes obravnava brez mandata, brez oblasti, v ne navzočnosti narodne skupščine o bodočnosti Francoske, o bodočnosti, v katerej bi sam narod moral določevati. Dalje pravi Thiers, da bode on z vsemi svojimi pripadniki bra nil republiko in vse pravice, katere začenjajo z letom 1789.

Italijanski listi veliko pišejo o sve čanosti, ki je bila v Rimu v spomin rimskega ljudskega glasovanja. V vaticanu so bile straš ne demonstracije; kardinal Bonnechose je pri peljal 300 mladenčev pred papeža. — Po uli cah pa je bilo vse svetlo, in godba je svi rala avstrijsko, prusko, italijansko in Gari se

baldijevo himno. Še le po polunoči so začele svetilnice ugašati.

Švicarski zavezni svet je terjal od onih 69 duhovnikov iz Jure, naj vzamejo svoj podpis iz protesta, ki se je vložil proti odstavljenju škofa Lachata, in če se obsodba nad njimi izvrši in izgube oni za zmiraj svoje službo.

Prusko naučni minister je zapovedal, da se ima v poznanskeje provinciji cerkvena knjiga in cerkveni pečat konfiscirati in vladi izročiti, povsod, kjer so se duhovniki proti cerkvenim postavam namestili. Vlada bo potlej sama dajala interesentom spričala iz cerkvene knjige.

Dopisi.

Iz Kostanjevice 4. okt. [Izvir. dop.] Pri nas so se pri volitvi za kmetske občine volilni možje volili 30. sept. in so taki voljeni, katerim je res blagor ljudstva in sosesčanov pri srci in katerih geslo je: vse za narod, omiko in svobodo, in ki se ne dajo več od mračnjakov za nos voditi, in pa tudi sprevidijo, da vera nij v nikakoršni nevarnosti akoravno fanatična duhovščina zmirom kriči. Pri nas je gotovo, da mali Ir kič ne bo glasu dobil, akoravno so se prav ničarski kaplanje veliko prizadevali in trudili da bi mu kam prilesti pomagali. Volilni možje naši bodo volili g. Pfeiferja.

Naj mi bo še tukaj dovoljeno nekoliko odgovoriti na dopis iz Kostanjevice v nezmot ljivih „Novicah“ od 24. sept. v katerim me nekateri podpisani (?) farmani kostanjevske fare terjajo, da naj jim povem, kje je tista večina, ki me je pooblastila tako „obreko vanje“ čez kostanjevisko duhovščino zlasti o „gospodu“ kaplanu po svetu trositi. Prav smešen se je nam vsem izobraženim ta do pis zdel, in mislil sem, da pač nij vredno takim kaplanovim nosačem in klečeplazom odgovarjati, a da bo vendar svet zvedel, kje je pravo, sem si namenil nekoliko površno odgovoriti. Prvič se moram čuditi, kako da se predrzne kaplan narekovati „mi podpisani“ ker večji del onih pisati ne zna. On bi bil moral diktirati: mi od kaplana prisiljeni in podkrižani. V drugič je tudi čudno to, da jih je ravno enajst podkrižanih dobil. Ali bi ne bilo kaplanček dobro, ali more biti še boljše, ko bi bili še dobro znano Barbko po klicali, jo za roko prijeli in jo podkrižali, da bi potem vsaj dvanajst jogrov podkrižanih imeli; to bi bil vsaj en ducent. —

Iz zilijske doline na Koroškem 3. okt. [Izv. dop.] Volitveno življenje se je pri nas pričelo in upati je, da bode naše ljudstvo povsod pravo korist dobrega, izve denega in za narod v resnici vnetega poslan ca spoznalo ter z vso silo delalo, da spra vimo našega vrlega sodomačina in krepkega narodnjaka **Vigle-ta** v državni zbor, kjer bode gotovo, kakor nam je vsestransko ob ljubil, težave in nadloge naše razkril in se potezal za nam od boga, narave in narod nostnega stališča pripadajoče pravice.

Slovenem protivni beljaški Nemci v zvezi s celovškimi so za našo skupino že razne kandidate stavili, tako protestantskega pa storja Winklerja, znanega kričača in na sprotnika slovanstva dr. Dorna, ali vsi so se morali umakniti ter prostor pustiti nem čurju Petritschu. Da zadnje imenovani mo žak vse svoje sile napenja, da bi prodril proti narodnemu kandidatu, to je razumno; neza popadljivo pa je, kake klasične slovenščine se v to svrhu v svojem oklicu na volilce po-

služuje. Da bodo Slovenci po drugih pokrajinah katerim nij dana prevelika čast imeti enacega veljaka in slovenskega pisatelja, spoznavati se učili, kako da se ima prav za prav pisati, podamo tu nekatere odlomke klasičnega oklica, kateremu pisava Pohlina se senca nij.

„Volitve v rejhsrat so pred duomi in folk ima aufgob prave, prebrisane moži voliti, v katere ma zaupanje, da bojo pravice pavra varvali, nja pvačile, stojer zmenjsali in nja ston zbolsali, posebno zdej ko bo rejhsrat stojer bol glih razdelil. Prej je landtag, u kteram je naj več bio odl in duhovščina voliv može u rejhsrat u Wien, folk pa ni smov svoje mozi naravnost v Wien posvati. to je samo za pametne (!?) šribano ne pa za tače, hi se ves čas le sveto kazejo in svetnikam noje lekajo. kdo je biv urzah, da smo l. 1859 in 1866 v vojski zgubili, da so tako strašne pvačile in da je toliko tauzent žovnjirjov zmirum na nogah? . . . res, je da svetnikam noje ne lekamo, da celi den v cerkvah po bozjih potah ne postajamo, pa gvisno imamo boljši vero. ne pa od družeh veci kvafrati. gvižno bi potla bol z folkom drzali in regirenži ne zmirom nasproti ravnali (?) ako bi ne nemški bukov imeli in se ne v nemškim taktu učili. ti le za svoj tošen škrbo. i. t. d.

Končno še pravi znameniti oklic: „bodite pametni in bomo delali za vos“; mi pa dragi volilci pridenimo izrek: Kdor tako naš sveti materini jezik skruni, zaničuje ob enem tudi nas in nam ne more biti zastopnik. **Vigele** sam je naš mož in poslanec!

Iz Ljubljane 5. oktobra. (Kako so „Novice“ Blaznikova lastnina postale.) (Konec.)* V analah kmet. družbe, v kateri se nahajajo obširna poročila tajnika, g. dr. Bleiweisa na glavne skupščine, in sicer od 8. maja 1844 str. 5—7. od 7. maja 1845 str. 12, od 15. maja 1846 str. 14, od 20. maja 1847 str. 15 in končno od 24. maja 1849 str. 5 so prijavljeni vsi Blaznikovi računi, ki jih je moral vsako leto kmet. družbi o dohodkih in izdatkih „Novice“ polagati, o številu naročnikov in celo o zavitkih za „Novice“ (Adress-schleifen). V teh računih, ki se še vedno v društveni blagajnici nahajajo, stoji tole zapisano: „Novice“ 1844 l., dohodki 2585 gold. izdatki 2380 gld. 45 kr.; izplačano anticipando tiskarju: 476 gold., 6. julija tiskarju: 668 gold. 20 kr. 31. oktobra tiskarju: 484 gold. 20 kr.; „Novice“ 1845. leta, dohodki: 2363 gold. 45 kr., izdatki 2488 gold. 9 kr.; „Novice“ 1846. l., dohodki 2579 gold. 10 kr. Seja permanentnega odbora od 26. februarja 1846: 30. marca 1846. l. se je dovolilo uredniku dr. J. Bleiweisu 300 gold. honorara iz dohodkov „Novice“. Stroški 1846. leta: 2485 gold. 82 kr. (tiskarski stroški so se morali zmirom anticipato Blazniku plačevati); „Novice“ 1847. leta: dohodki: 2818 gold. 6 kr., stroški: 3073 gold. 55 kr.; „Novice“ 1848. l., dohodki: 3152 gold. 50 kr., stroški: 3152 gold. 50 kr.; „Novice“ 1849. l. Opazka: Ausgaben, Rubrik 9, die Zeitschrift „Novice“ hat der Gesellschaftssecretair Herr Dr. Bleiweiss im Laufe des heurigen Jahres in sein

Eigenthum übernommen. e. c. t. — Pri glavni skupščini kmet. družbe je imel vsak ud pravico o računih svoje mnenje povedati in zaradi izdavanja „Novice“ brez vsega ozira na založnika Blaznika predloge stavljati. Vsako leto, ko so se enkrat Blaznikovi računi odobrili, je potegnil on za „Novice“ svojo plačo iz blagajnice kmet. družbe. Pogodba z Blaznikom o zalogi „Novice“ se je še le v glavni skupščini 23. in 24. aprila 1843 odobrila (genehmiget). — Na čelu vsakih „Novice“ 1843. in 1844. leta je tiskano, da se mora naročnina za list v pisarnici kmet. družbe odrajtovati! Nikdar nij do 49. leta nobenemu udu kmet. družbe v glavopadlo, o Blaznikovih „Novicah“ govoriti, ker se nij nikdar nikomur sanjalo, da utegne katerikrat kdo tako predrzen postati, to lastnino kmet. družbe tajiti. V št. 22. „Triglava“ 1868. leta se nahaja po nalogu predsednika kmet. družbe Fid. Terpinca tale izjava: Am 20. November 1849 wurde unter dem Vorsitze des Präsidenten, Fid. Terpinz [von der Generalversammlung der Landwirtschaftsgesellschaft beschlossen, die „Novice“ an Herrn Josef Blasnik und Herrn Dr. J. Bleiweiss zu überlassen.

V analah 1849 leta na 5. strani se bere, da je tajnik dr. J. Bleiweis to-le govoril: Die Zahl der „Novice“-Pränumeranten mehrte sich von Jahr zu Jahr, woraus sich das wesentliche Bedürfniss dieser Zeitschrift für das Landvolk heraussellt. Nur die bedeutende Zahl der Pränumeranten hat es der Landwirtschafts-Gesellschaft möglich gemacht den Abonnenten so werthvolle Gratisbeilagen, als es in landwirtschaftlicher Beziehung die Vertov'schen Werke über Weinbau und die landwirtschaftliche Chemie sind, in die Hände zu geben und dennoch dem gesellschaftlichen Fonde gar keine Auslagen zu verursachen, denn die Zusammenstellung der Einmahnen u. Auslagen für die „Novice“ vom J. 1843 bis zum Schlusse des J. 1848 hat das Resultat gezeigt, dass die „Novice“ sammt allen Beilagen der Landwirtschaftsgesellschaft keinen Kreuzer Auslagen verursacht hat.“

V glavni skupščini 20. novembra 1849, kateri je novo izvoljeni predsednik g. F. Terpine predsedoval, se nijso „Novice“ prodale, temuč Blazniku in dr. Bleiweisu darovale, ker nijsta ne solda za nje dala. V tiskanem in razposlanem programu za tisto skupščino se ne nahaja nobene črke o točki, da bo darovanje „Novice“ tudi pri obravnavah na vrsto prišlo, torej je bila ta točka protipravilno v obravnavo skupščine eskamotirana. Ako bi bila ta silovažna točka poprej v programu prijavljena, ne bili bi nikdar Bleiweis-Blaznikovi mame-luki pri glasovanju večine dobili. Nesramna laž zadnjih „Novice“ je ta, da je bil predlog o darovanju „Novice“ enoglasno (!—!) v tej skupščini sprejet. Velika manjšina se je z vsemi štirimi zoper to početje branila, naročito je pa g. dr. Orel zoper ta atentat na lastnino kmet. družbe protestiral. — Tajnik, dr. Bleiweis, je imel sestaviti program in zapisnik za to skupščino. Zapisnika o tej seji še nij bilo nikdar in nikjer dozdej na svitlo danega. Vprašamo, kje je ta zapisnik? Kako je bil program sestavljen, smo že povedali. — Se le od 1850 leta naprej se ne bere več na čelu „Novice“, da jih kmet. družba izdaje. Kakšen pakt sta potem dr. Bleiweis in Blaznik zaradi delitve „Noviškega“ dobička med saboj naredila, tega se ve, da ne bomo nikdar zvedeli. Mi vprašamo, kdo je

bil po teh podatkih do 20. nov. 1847 l. lastnik „Novice“ Blaznik ali kmet. družba? S katerimi primernimi besedami bi se moral karakterizirati način, po katerem se je ta lastnina kmet. družbi odvzela? — Kaj? Ali jih nijsta res dr. Bleiweis in Blaznik po izreku „N.“ kmet. družbi eskamotirala? Enkrat pa o Prulah — pri priliki.

Domače stvari.

— (Iz Ajdovščine) nam je po dokončanem uredovanju zadnjega lista došel sledeči telegram: V vipavskem sodniškem okraji je zmaga narodnih liberalcev sijajna! Doktor Razlag bo naš poslanec!

— (Iz Ljutomer) se nam telegrafira: Volilni shod pri Kapeli je bil mnogoštevilno obiskovan. Klerikalci so pod komando kaplana Kocuvana kakor divja žival kričali, vendar je narodno-liberalni program kandidata dr. Ploja z veliko večino bil sprejet. Radgonski okraj stoji z večino na strani dra. Ploja, samo mežnarji so bili za Hermana.

— (Od Šent Lenarta) na slovenskem Štajerskem se nam piše: Klerikalec Herman, ki vse obleti, da bi zopet poslanec Slovencev postal, se je zadnjo nedeljo pri sv. Jurji na Ščavnici volilcem predstavljaj. V svojem odgovoru je rekel, da kandidira samo za to, ker so ga volilci prosili. Pri tej besedi vstane iz srede kmetskega mož in pravi: „Vi ded, to pa nij res, prosil vas nij nobeden.“ Potem je nastal velik hrup in Herman je malo opravil.

— (Iz novomeške okolice) se nam piše, da je v veliki srenji sv. Mihaela in Stopič, kjer je voljenih okoli 40 volilnih mož, velika večina za V. Pfeiferja. Vmes sta samo 2 fajmoštra, sicer so sami neodvisni možje.

— (Iz Svibnjega) se nam piše: Resultat volitev volilnih mož naše županije je: da bode vseh 6 volilo E. Tomšiča na Dunaj. Za zdaj se naši kmetje nijso opekli z duhovnoma, če tudi so ja volili, ker k sreči „mlada“ in klerikalna slovenska stranka voli Tomšiča, ker smo vsi Slovenci proti renegatu Dežmanu.

— (Od št. Jarneja) na Dolenjskem se nam poroča, da je novi nemškutar Zagorec pri volitvah volilnih mož s svojimi prijatelji vred propadel. Voljeni so klerikalno-narodni volilni možje. Vsakako bolji, nego da bi bili nemškutarski.

— (Iz Leš) na Koroškem se nam piše 6. oktobra: Ravno kar sklenena volitev volilnih mož obširne Rožiške občine pokazala je sijano zmago narodne stranke. Vsi izvoljeni devet mož bodejo volili g. Ferdo Vigeleta za državnega poslanca. Narodnjaki so dobili 50 glasov, nemškutarji komaj 15. Živeli zgornji Rožani!

— (Iz Ziljske Bistrice) na Koroškem se nam piše. V naši občini je voljenih šest narodnih volilcev. V občini pod Kloštom (Arnoldstein) šest nemškutarjev. — V Smerčjah je izvoljenih pet narodnih. Tedaj pri nas 11 narodnih v dveh občinah. Če bo po drugod kolikaj enako, je zmaga slovenska!

— (Iz Središča) nam kaplan Slekovec piše, da on nij fanatik ter da „Slov. Naroda“ v cerkvi nij omenil, kakor nam je eden naših dopisnikov pisal.

— (Dr. Costa) je zadnjo nedeljo strastno proti temu ropotal, da bi se dr. Razlag v Ljubljani kandidiral. Tudi mu nij

* V začetku tega dopisa je včeraj v 45. vrsti beseda „nicht“ izostala. Torej se mora J. Hradeckega govor glasiti: dass, sollte das Blatt seinen Zweck erreichen — dasselbe nicht in den Händen eines Privaten bleiben dürfte. Dopisnik.

prav, da je prof. Pajk kandidat v Mariboru. Nemški klečeplaz!

— (Slovensko gledališče). Zadnjo nedeljo smo imeli v deželni gledališči prvo slovensko predstavo dramskega društva. Igrala se je v prvi igri „Trdoglavca“. V obče je bilo občinstvo s to predstavo zadovoljno. Gospod Kocelj, brez dvombe najmožnejši igralec, je Trdoglavca z večine dobro igral. Eno stvar pa moramo želeli, da prihodnjič opusti, t. j. namreč ljubljanski jargon v spačenem izgovarjanju besedi kakor: „t'li“ namesto „tulili“, — „uzgà“ namesto „vsega“ itd. To velja tudi nekaterim drugim igralcem najmenj izvzemši režiserja g. Nolijsa. Vse graje pa zasluži to, da tajnik dramskega društva kot končni urednik in preglednik in režiser iger taci, jezik in okus v obraz bijočih izrazov in rekov ne izbriše, s kakršnimi je nam gospodičina Pardubska kot „kuharica“ morala ušesa trgati, kakor „kaj zašafajo?“ — „frava“ — ali celo „ona se ne auskenna“ (!) To nij več dovtip, to nij več kot karakteriziranje, to je „prmejdusevski“ jezik Jakoba Aleševca, katerega niti galerija ne mara, kakor se je iz splošne nevolje videlo. Naj torej režiser blagovoli take jezikove surovosti izločevati. Naše slovensko gledališče naj ima tudi nalog, naš jezik v njegovi lepoti pokazati ne pa ga suroviti. — Kar se jezika tiče, trudi se še najhvalneje g. Šmid za dobro izgovarjanje. — Gospod Kajzel, kot ljubljene občinstva, je bil precej prvi dan živahno pozdravljan.

Tržna poročila.

Iz Dunaja 4. okt. Trg je bil od začetka mlačen, v drugi polovici tedna pa malo živahnejši. Sploh pa se je nadejati čedalje boljšega trga, ker potreba se že v cesarstvu samem kaže, in Amerika, Rusija in podonavske kraje nemajo nič kaj veselja prodajati. kar se že zdaj kaže. Pšenice se je prodalo 30000 vaganov, po 7 gold. 77 kr. do 8 gold. 10 kr. Rež, lepa sorta, se je prodajala po prejšnji ceni, slabša pa je pala v ceni. Prodalo se je samo nekaj čez 3000 vaganov po 5 gold. 70 kr. do 6 gold. 20 kr. Ječmen so prodajali zelo držali, zato je bil trg slab, in cene so se za 5—10 kr. stisnile. Prodalo se ga je 14000 vaganov po 4 gold. 75 kr. do 4 gold. 75 kr. Koruza nij imela skoraj nič trga, in je v stari ceni ostala. Oves se je zelo kupoval, in sicer po 3—5 kr. dražje: cent po 4 gld. 12 kr. do 4 gold. 35 kr.

Iz Pešte 4. okt. Trg je bil precej iz začetka tedna zelo živ, kajti kupovalci so plačevali pšenico, ker se je je malo pripeljalo, takoj po 5—10 kr. dražje, nego oni teden. Proti koncu tedna pa se je podražila celo za 15 kr. Obrnilo se je pšenice 150000 centov. Cena je sklenila s 7 gold. 35 kr. Rež je imela miren trg; dobra sorta je ostala pri poprejšnji ceni, slaba pa se je morala dojeti ceneje, ako se je hotela prodati. Prodalo se je reži 10000 centov, končna cena 6 gold. 62 kr. Ječmen, lepa sorta, se je zelo iskal in po 10 kr. dražje plačal, za krmo in žganico pa je ostal pri stari ceni. Obrnilo se ga je okoli 40000 centov valaškega in turškega blaga po 3 gold. 15 kr. do 3 gold. 20 kr. Ovsja je iz začetka manjkala, in se je cena proti onemu tednu za 5 kr. povikšala. Prodalo se ga je 25000 vaganov, po 1 gold. 85 kr. do 1 gold. 87 kr. Koruza je imela slab trg; cene so rajše padale, kakor poskočile, da se je samo 15000 vaganov prodalo po 4 gold. 50 kr. — Špeh, slab trg, po 28 do 32 gold.; prekajen 35—36 gold. Med po 21 gold. Vosek iz druge roke po 86 gold. Ježice

po 11 gold. 75 kr., nekatere tudi po 12 gold. in čez. Vinski kamen po 33 gld.

Poslano.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov.

Revalesscière du Barry v Londonu.

Izvrstno zdravilo Revalesscière du Barry odstrani vse bolezni, ki se leku zoperstavljajo, namreč bolezen v želodci, v žileh, v prsih, na pljučih, jetrah, žlezah, na sliznici, v dušnjaku, v mehurju in na ledvicah, tuberkole, sušico, naduho, kašelj, neprebavljivost, zapor, drisko, nespečnost, slabost, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavico, naval krvi, šumenje v ušesih, medlico, in bljevanje krvi tudi ob času nosečnosti, skalno silo, otožnost, sušenje, revmatizem, protin, bledico. — Izpisek iz 75.000 spričeval o ozdravljenji, ki so vsem lekom kljubovala:

Spričevalo št. 68.471.

Prunetto pri Mondovi,
26. oktobra 1869.

Moj gospod! Morem vas zagotoviti, da odkar čudovito Revalesscière du Barry rabim, to je od dveh let, niti nadležnosti svoje starosti, niti teže svojih 84 let več ne čutim. Moje noge so zopet šibke postale, moj pogled je tako dober, da ne potrebujem očal; moj želodec je močen, kakor bi bil 30 let star, — s kratka, čutim se pomlajen; jaz pridigujem, spovedujem, obiskujem bolnike, potujem precej daleč peš, čutim svoj um jasn in svoj spomin očvrst. Prosim Vas, to izpoved objaviti, kjer in kakor hočete. Vam zelo udani

Abbé Peter Castelli,
Bach-es-Theol. in župnik v Prunettu,
okrog Mondovi.

Spričevalo št. 75.705.

Dunaj, Praterstrasse 22.
maja 1871.

Jaz sem Vam hvalo dolžen za prospeh, katerega je Vaša Revalesscière pri meni napravila. Trpel sem namreč na želodčnem krču, kašlju in driski, od kojega me je Vaše izvrstno zdravilo odrešilo.

L. Grosman.

Tečnejši kot meso, prihrani Revalesscière pri odraslih in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravila.

V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalesscière-Biscuiten v pušicah à 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalesscière-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold.

— Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Innsbruku Diechtl & Frank, v Celovcu P. Birnbacher, v Lenci Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Morić, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnih in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštinih nakaznicah ali povzetjih.

Umrli v Ljubljani

od 2. okt. do 6. okt.

Franc Nadrah, fabriški basač, 36 l., na jetiki. — Franc Dolinar, nadzornišk otrok, 8 l., na pljučnem vnetju. — Matej Mejač, delavec, 70 l., na slabosti. — Franc Oger, trgovski sin, 12 l., na pljučni vodenici. — Jak. Pirš, berač, 31 l., na grži. — Marija Juntas, ubožica v zavodu, 70 l., na dristi. — Jozefa Lukežič, ubožica v zavodu, 66 l., na pljučni vodenici. — Alojz Pečnik, otrok voznega kopčarja, 14 mes., na otročjaku. — Marija Kastelei, prebivalka, 63 l., na piemiji. — G. Alojz Steimetz, meščanski jérhar, 58 l., na želodčnem raku. —

Tujci.

6. oktobra.

Evropa: Fabrič iz Celovca. — Polak iz Dunaja.

Pri Elefantu: Bettelheim, Beznišek iz Dunaja. — Vačič z gospo iz Pustojne. — Pleško iz Trsta. Treven iz Save. — Brestojne iz Dunaja. — Benedetti iz Rovinja. — Luigia de Amicis s sinom iz Trsta. — Pinkovič iz Muno.

Pri Mattéi: Premuda iz Trsta. — Marija Šiler iz Beljaka. — Linwu, Čerman, Daležan Salzer iz Dunaja. — Mad. Den iz Tržiča. — Pišek z gospo iz Kočevja. — Nagy iz Dunaja. — Kajden iz Zagreba. — Prašnikar iz Kamnika. — Bauer iz Švicarskega.

Pri Zamorcu: pl. Priza iz Reke. — Darlaid iz Udine. — Pogačar iz Gorenjskega. — Pogačnik z gospo iz Zidanegamosta. — Jozefina Planšek iz Celja. — Amalia Frölich iz Reke. — Kuralt iz Dolenjskega.

Dunajska borza 7. oktobra

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih 69 gld. 15 kr.
Enotni drž. dolg v srebru 73 30

1860 drž. posojilo	101	—	—
Akcije narodne banke	960	—	—
Kreditne akcije	222	50	—
London	112	75	—
Napol.	9	4	—
C. k. cekini	—	—	—
Srebro	107	25	—

Razglas.

Od občinskega urada v Gornjemgradu na Štajerskem se daje na znanje, da je bil živinski sejm v Gornjemgradu dne 9. septembra na 28. oktobra, to je, na sv. Šimona dan vsakega leta z dovoljenjem c. k. namestnije v Gradcu dne 22. septembra 1872, šte. 11.941 preložen.

Prvi živinski sejm bode tedaj že letos na sv. Šimona dan, pri koji priložnosti bo tudi razstava goveje živine gornjegraškega okraja, in razdelitev premij na živinorejce domačega okraja.

Občinski ured v Gornjemgradu

dne 6. oktobra 1873.

(265—1)

Župan:

J. Mächtig.

Spremena stanovanja.

Advokatura pisarna

dr. Alfonz Moše-ta

je zdaj na dunajski cesti v Grumnikovi hiši šte. 79 v I. nadstropji. (264—1)

Služba podučiteljice

oziroma podučitelja je na dvorazredni dekliški šoli v Ljutomeru razpisana.

Za prvo je plača 288 gold., poboljšek 52 gld. in osobna priklada 60 gld., za drugo 360 gld. in osobna priklada 60 gld.

Obložene prošnje so najdalje do 20. oktobra t. l. pri krajnem šolskem svetu v Ljutomeru vložiti. (261—2)

Okrajno šolsko svetovalstvo v Ljutomeru
dne 1. oktobra 1873.

Haas.

Dr. J. Hoizel,

c. kr. nadlečnik, naselil se je po večletnem službovanji pri vojaki kot praktičen zdravnik v Celji, kjer bo od 1. oktobra t. l. v gosp. Hummerjevi hiši stanoval.

P. n. občinstvo se še posebno opozoruje, da tudi vsakejake zobne bolezni vrači, ter plombira votle zobe, bodi si z metalno ali s cementno plombo. (248—3)

Zastonj in franko

razpošilja najnovejše zapisnike loterijskih dobitkov

R. pl. Orlice.

profesor računostvoja

v Berlinu, Wilhelmstrasse 5.

Popraševanja se takoj odgovorijo. (238—3)